

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Szerző:

Szendy Károly

Cím:

Budapest címere és lobogója

Forrás:

Független Budapest

Bp.

(Hely)

1929. XII. 4.

(Idő)

(Köt. v. füz.) (Olda)

342.228

Idő

1929

Személy

Budapest címere és lobogója

Írta: SZENDY KÁROLY

A székesfőváros törvényhatósága még az 1929. év első felében azt a kívánságát nyilvánította, hogy a város színeit meg akarja változtatni. Nem lesz talán érdektelen, ha ennek lehetőségét és az eddigi címer rövid történetét vázoló.

Buda és Pest címerei, illetve azok rajzai a legrégebbi Árpád-kori okmányokon, adomány-megállapítható. Más a helyzet leveleken csüggő pecsétekről azonban a színeket illetőleg, ez természetesen a pecsétekről nem állapítható meg, színes rajzok pedig a középkorból nem maradtak fenn.

Buda város címérének színeit okmányszerűen először János király 1529. évben kelt kiváltság-leveléből lehet megállapítani. Ezt a címerleírást maga Verbőczy írta meg. E szerint maga a címerpajzs lilaszínű, a címerpajzsban zöld mezőn ezüstsínű vár áll. Ezt a címet azonban Buda városa nem sokáig használhatta, mert 12 év múlva jött a török megszállás és tartott 145 évig. 1686-tól 1703-ig Budán alig volt polgári élet, mondhatjuk, hogy a romok eltakarítása volt folyamatban.

Az 1703. esztendőben azután úgy Buda, mint Pest városa Lipót királytól szabad királyi városi adománylevelet kapott, amely adománylevelekben úgy Pest, mint Buda városának címerei is pontosan le vannak írva.

Pest városának címerpajzsa e szerint ezüstsínű, melynek középpontjában egy vörös téglával befedett torony lebeg. A torony színe megjelölve ninesen, azonban az egyidejű címerrajzon ezüst (fehér) színű.

Buda városának egykorú címerajza szerint a címerpajzs violaszínű és zöld mezőn egy kéttornyú ezüstsínű vár áll.

Általános heraldikai szokás, hogy a lobogó a címer színeit követi, azonban ez különösen a városoknál és a megyéknél nem szabály. Pest városának ősi színei a piros, sárga, kék voltak. Buda színei pedig megegyeztek az ország színeivel, azaz piros, fehér, zölddel.

A heraldikusok sokat vitatkoznak arról, hogy a lila címerpajzsszín nem heraldikai szín, hanem az egyenlő a vörössel, mások megállapítják, hogy a lila éppen úgy, mint a barna, igenis barokk heraldikai szín, tény azonban az, hogy 1873-ban, amikor egy városi bizottság Budapest közös címerét állapította meg és amely bizottságnak a nagytudományú Rómer Flóris is tagja volt, Buda címerpajzs színét pirosnak tudta, a zászlóját pedig piros, fehér, zöldnek.

Ez az 1873. évi címet és lobogót megállapító bizottság ezután már tekintetbe vette azt a heraldikai elvet, hogy amilyenek a címer színei, olyan a lobogó színe is.

Először megállapították a lobogó színét, elfogadván a Pest város lobogó színét: piros, sárga, kéket, úgyhogy a sárga szín egy részében a régi Buda városa színei: piros, fehér, zöld is szerepeljenek. Ez azonban a közgyűlés határozatából kimaradt, a közgyűlés tehát a régi Pest színét, piros, sárga, kéket fogadta el Budapest színének.

A címer megállapításánál azután az albizottság, hogy azon vélt heraldikai szabálynak eleget tegyen, hogy a zászló színei a címer színeivel azonosak, a címerpajzs színéül a piros színt fogadta el s azt a Dunát jelképező kék hullámos pólával választotta szét. A pólával elválasztott felső részben a Pestet jelképező

egytornyú, egykapus (arany) sárgaszínű vár került, az alsó részben pedig a Budát jelképező háromtornyú sárga (arany) vár lebeg, és pedig két kapuval, az egyik kapu óbudát jelképezvén.

A törvényhatósági bizottság ezt az albizottsági javaslatot módosította úgy, hogy a Dunát jelző pólva kék színét ezüstre változtatta, és hogy a címerben lévő sárgá (arany) és piros színek mellett a lobogó színei miatt a kék is szerepeljen minden heraldikai szokás ellenére — amely szerint a kapuk háttere mindig a címerpajzs színe —, a kapuk hátterét kék-színűnek állapította meg.

Amikor a közgyűlés 1929 tavaszán azt az óhaját nyilvánította, hogy a régi tradicionális lobogószíneket megváltoztatni kívánja, kétségtelen magasabb és alapos nemzetpolitikai megfontolás irányította. Ennek megfelelően kellett a kérdéssel foglalkozni. Egyfelől tekintetbe kellett venni a régi és tiszteletreméltó tradíciókat, másrészt pedig azt, hogy az 1873. évi lobogó- és címermegállapító bizottság magáévá tette azt az elvet, hogy a lobogó a címer színeit követi.

Először tehát önként kínálkozott az a tény, hogy a jelenlegi címer és színei változatlanul fenntarthatók, mert annak színeiben a kék mellékszín, ellenben az 1873. évi lobogómegállapításnál a pólva fehér (ezüst) színe nem vétetett figyelembe, tehát a lobogó színei piros-fehér-sárga színben lennének a közgyűlés által megállapíthatók, amely szint ezután a főváros kormányhatósági jóváhagyás esetén használhatna.

Azonban, ha már úgyis változtatás történik, kétségtelen, hogy a leghelyesebb az összes hibákat ez alkalommal kiküszöbölni s általánosan elfogadott heraldikai szabályoknak megfelelően az 1873. évi címet akként módosítani, hogy a kapuk alatti kék szín elhagyásával, s a kék szín helyett pirosat a címerpajzs színéül alkalmazva, s az alsó budai vár zöld mezőre állíttassék.

Ezzel a változtatással ezután, ha az 1873. évben így szem előtt tartott elvet most is követik, a lobogó kék színe helyett a zöld volna beállítandó s így az új lobogó a címer ezen helyes megváltoztatása után piros, sárga, zöld lehetne.